

ΞΕΤΑΣΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ "ΑΣΤΡΟΦΥΣΙΚΗ-1" ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2012

1ο Θέμα: Θεωρείστε αστέρι μάζας ίση με εκείνη του Ήλιου. **α)** Υπολογίστε την ενέργεια που απελευθερώνεται κατά την αντίδραση "3 άλφα": $3^4\text{He} \rightarrow ^{12}\text{C}$. Οι μάζες των πυρήνων ^4He και ^{12}C είναι 4.0026 amu και 12.0000 amu , όπου 1 amu (atomic mass unit) = $1.6606 \cdot 10^{-27} \text{ kg}$. **(1 β)** Υποθέστε ότι μόλις ο αστέρας φτάσει στον οριζόντιο κλάδο των γιγάντων, 10% της αρχικής του μάζας είναι σε μορφή ^4He στον πυρήνα. Υπολογίστε την ολική ενέργεια που θα απελευθερωθεί κατά τη σύντηξη του ηλίου σε άνθρακα μέσω της αντίδρασης "3 άλφα". **(1 γ)** Υποθέστε τώρα ότι κατά τη διάρκεια που ο αστέρας θα παραμείνει στον οριζόντιο κλάδο των γιγάντων η λαμπρότητά του είναι ίση με $100 L_{\odot}$ και υπολογίστε το χρόνο που θα παραμένει σ' αυτόν τον κλάδο, αν όλη η ακτινοβολούμενη ισχύς ισούται με εκείνη που παράγεται στον πυρήνα του από σύντηξη ηλίου. **(1)**

2ο Θέμα. Ένα αστρικό σμήνος αποτελείται από 100 αστέρια με απόλυτο μέγεθος $M=0.0$, 1000 αστέρια με απόλυτο μέγεθος $M=3.0$, και 10000 αστέρια με $M=6.0$. Βρείτε το απόλυτο μέγεθος όλου του σμήνου. **(1.5)**

3ο Θέμα. Υποθέστε ότι, αν η ενεργός θερμοκρασία ενός αστέρα είναι μεγαλύτερη από 10000 K, τότε $F_B/F_V > (F_B/F_V)_{\text{vega}}$ (F_B και F_V είναι η ροή ακτινοβολίας στα φίλτρα B και V, αντίστοιχα). Χρησιμοποιείστε τον ορισμό του μεγέθους στα φίλτρα B και V για να δείξετε ότι ο δείκτης χρώματος, $B-V$, αυτού του αστεριού είναι μικρότερος του μηδενός **(2)**.

4ο Θέμα: α) Αποδείξτε ότι η ολική ενέργεια σύνδεσης ενός αστέρα μάζας M και ακτίνας R είναι ίση με $-(3/5)GM^2/R$ (θεωρώντας αστέρι με σταθερή πυκνότητα) **(1.5 β)** Θεωρείστε ότι ο πυρήνας ενός αστέρα μεγάλης μάζας λίγο πριν την κατάρρευσή του και την έκρηξη υπερκαινοφανούς τύπου II έχει μάζα ίση $1M_{\odot}$ και ακτίνα ίση με εκείνη της Γης. Υποθέστε ότι κατά την κατάρρευση του πυρήνα το 100% της δυναμικής ενέργειας που απελευθερώνεται μετατρέπεται σε νετρίνο και ότι 1% των νετρίνο απορροφάται από τη μάζα στα εξωτερικά του στρώματα, που ισούται με $9M_{\odot}$ (υποθέστε ότι η μέση απόσταση αυτών των στρωμάτων από το κέντρο του αστέρα είναι ίση με $1R_{\odot}$). Βρείτε την τελική ακτίνα του πυρήνα (σε χιλιόμετρα) αν η ενέργεια που απελευθερώθηκε είναι μόλις αρκετή για να "στείλει" τη μάζα των εξωτερικών στρωμάτων στο άπειρο. **(2)**.

Δίνονται ότι: $L_{\odot}=3.8 \times 10^{26} \text{ W}$, $M_{\odot}=2 \times 10^{30} \text{ kg}$, $R_{\odot}=7 \times 10^8 \text{ m}$, $m_H=1.67 \times 10^{-27} \text{ kg}$, ακτίνα Γής $\approx 0.01R_{\odot}$

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ. Ι. ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ